

การเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันการเงินไทย

หลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

**The Changes of Operational Performance of Thai Financial
Institutions after the Coronavirus Disease 2019 Pandemic**ภาณุพงศ์ ชงแถว¹ คณิศร เทอดเผ่าพงศ์²**Panupong Thongthaew¹ Kanitsorn Terdpaopong²**¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต¹Master Students in Accountancy, Faculty of Accountancy, Rangsit University, Thailand

Tel. 09-0995-4811 E-mail: panupong.t63@rsu.ac.th

²รองศาสตราจารย์ประจำคณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต²Associate Professor in Faculty of Accountancy, Rangsit University, Thailand

Tel. 02-997-2200 Ext 1036 E-mail: kanitsorn@rsu.ac.th

(Received: June 24, 2024 ; Revised: July 14, 2024 ; Accepted: July 31, 2024)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันการเงินไทย ในช่วงก่อนและหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำการเก็บข้อมูลงบการเงินในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2565 จากฐานข้อมูลออนไลน์ SETSMART โดยแบ่งกลุ่มสถาบันการเงินออกเป็น 3 หมวดย่อยตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด ได้แก่ 1) ธนาคาร 2) บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ 3) บริษัทประกันภัยและประกันชีวิต อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์จำนวน 5 มิติ ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์สภาพคล่อง การวิเคราะห์โครงสร้างทางการเงิน การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ และการวิเคราะห์มูลค่าตลาดของหุ้น งานวิจัยฉบับนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรด้วยสถิติ T-Test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษา มีเพียงอัตราส่วนเดียว คือ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่แสดงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงก่อนและหลังสถานการณ์โควิด-19 และผลจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยมีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นตัวแปรตาม อัตราส่วนที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญของอัตราผลตอบแทน

จากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น คือ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม กำไรต่อหุ้น และราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิ

คำสำคัญ: อัตราส่วนทางการเงิน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, สถาบันการเงิน, โควิด-19

Abstract

The purpose of this study was to study the changes in the operational performance of Thai financial institutions, before and after the outbreak of coronavirus disease 2019. The financial statements for the period 2017-2022 from the SETSMART online database were collected. The samples of financial institutions are classified into three (3) subcategories as specified by the Stock Exchange of Thailand, namely 1) banks, 2) finance and securities companies, and 3) insurance and life insurance companies. The financial ratios used in the analysis are categorized into five (5) dimensions including liquidity analysis, financial structure analysis, profitability analysis, asset management efficiency analysis, and stock market value analysis. This research employed descriptive statistical analysis by testing differences between variables using T-Test statistics and multiple regression analysis. The results of the study revealed that only return on asset ratio showed statistical significance according to the T-Test before and after the COVID-19. In addition, the results from multiple regression analysis where return on assets and return on equity ratios presented as dependent variables revealed that operating cashflow to total liabilities, earnings per share, price earnings ratio found to be statistically significant.

Keywords: Financial Ratios, Stock Exchange of Thailand, Financial Institution, COVID-19

บทนำ

ปัจจุบันสถาบันการเงินมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากสถาบันการเงินทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างผู้มีเงินออมกับผู้ที่ต้องการเงินทุน และหน้าที่ที่สำคัญคือระดมเงินออมจากหน่วยธุรกิจและประชาชนที่มีเงินออม เพื่อนำเงินออมที่ระดมได้มาจัดสรร กระจายเงินออมดังกล่าวไปสู่หน่วยธุรกิจที่ต้องการนำเงินไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเพื่อที่จะนำเงินออมไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ (อารีย์ เชื้อเมืองพาน, 2543) หากสถาบันการเงินมีความเข้มแข็ง ในการทำหน้าที่ด้านการระดมเงินออม การกระจายเงินออมไปสู่หน่วยธุรกิจต่างๆ ก็จะเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ หน่วยธุรกิจก็จะได้รับ

การสนับสนุนเงินทุนอย่างต่อเนื่อง หากสถาบันการเงินเกิดวิกฤตขึ้นหน่วยธุรกิจที่พึ่งพาเงินทุนจากสถาบันการเงินเหล่านี้ก็อาจได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

นอกจากนี้ภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันในการดำเนินงานธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงและผันผวนตลอดเวลา ทำให้องค์กรธุรกิจต่างๆ ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอก จึงมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงจากความไม่แน่นอน เช่น วิกฤตเศรษฐกิจ โรคระบาด และการแข่งขันที่สูงขึ้น ภัยพิบัติต่างๆ หรือการเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างรวดเร็ว สถาบันการเงินจึงมีการพัฒนาประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันอยู่ตลอดเวลา โดยมีกฎระเบียบที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันการเงิน ทั้งด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันการเงิน การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประสิทธิภาพของสถาบันการเงิน ที่จะช่วยให้สถาบันการเงินสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีขึ้นและสามารถอยู่รอดได้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Bank of Thailand, 2023) ประสิทธิภาพการดำเนินงานจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร ซึ่งมีอิทธิพลต่อแง่มุมต่างๆ ของการดำเนินธุรกิจ โดยให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับตัว ความพึงพอใจของลูกค้า และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องขององค์กรต่างๆ เพื่อที่จะสามารถจัดการกับความซับซ้อนของธุรกิจสมัยใหม่ วางแผนเพื่อการเติบโต และมีความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืน (วรเชษฐ วานิชสุขสมบัติ, 2548)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ผ่านมามีผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจต่อภาคธุรกิจ สังคม และการเมือง ที่เป็นผลกระทบในวงกว้าง จนมีการใช้มาตรการต่างๆ ในการป้องกันการแพร่กระจายของแต่ละประเทศรวมถึงประเทศไทยได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างรุนแรงโดยศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ปรับตัวลดลงอย่างมาก และในด้านของกิจการต่าง ๆ ก็ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจอันเป็นผลจากการชะลอการใช้จ่ายทั้งในส่วนของกิจการและบุคคลทั่วไป ขณะที่การชะงักของเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมถึงคนตกงานเพิ่มขึ้นจนเศรษฐกิจบอบช้ำยากที่จะฟื้นตัว ทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัวคำนึงถึงความอยู่รอดของบริษัท ธุรกิจมีการหยุดชะงักเนื่องจากโรคระบาด โดยผู้ประกอบการและบุคคลทั่วไปที่ได้รับผลกระทบมีรายได้ลดลงและไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ นอกจากนี้การแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส (Covid-19) สร้างความผันผวนให้กับตลาดการเงินทั่วโลก รวมถึงส่งผลให้สภาพคล่องตลาดการเงินไทยลดลง กระทบต่อกลไกการระดมทุนในตลาดการเงินไทย ซึ่งตลาดการเงินมีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ โดยเป็นศูนย์กลางของการทำธุรกรรมเพื่อการกู้ยืมและการลงทุน (The Stock Exchange of Thailand, 2015)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสถาบันการเงินไทย ในช่วงก่อนและหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไร (วัดโดย อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสถาบันการเงินไทย

การทบทวนวรรณกรรม

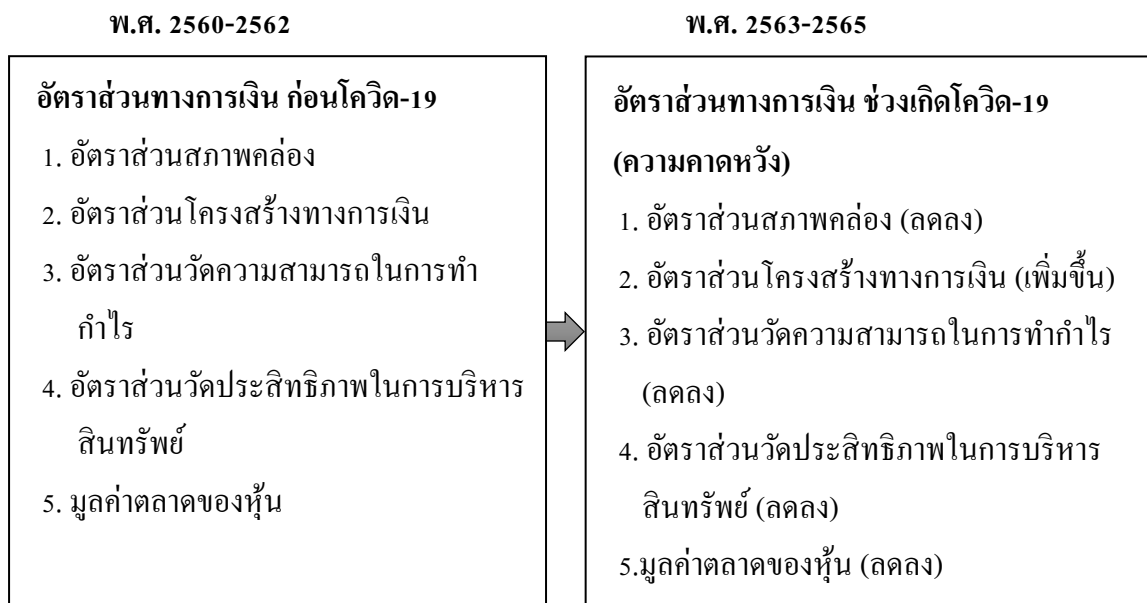
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัท จะประกอบไปด้วยทฤษฎีตัวแทน และทฤษฎีการจัดหาเงินทุนตามลำดับชั้น โดยทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) โดย Jensen and Meckling (1976) เป็นการอธิบายถึงความสัมพันธ์ ที่เกิดขึ้นภายใต้สัญญาระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นตัวการ (Principal) ในการแสวงหาประโยชน์ สูงสุดจากการลงทุน โดยการว่าจ้างตัวแทน (Agent) โดยเรียกแทน “ตัวการ” ว่าเป็นผู้ลงทุนหรือผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นเจ้าของบริษัท และ “ตัวแทน” เป็นคณะกรรมการของบริษัทหรือผู้บริหารบริษัทซึ่งได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนและ โบนัสต่างๆ ทฤษฎีตัวแทน มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของฝ่ายบริหารของสถาบันการเงิน ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยฝ่ายบริหารของสถาบันการเงินในฐานะเป็นตัวแทน (Agent) ทำหน้าที่แทนตัวการ ซึ่งคือบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นของสถาบัน (Principal) ในสถานการณ์ที่มีความท้าทายในช่วงการแพร่ระบาดฯ ฝ่ายบริหารควรต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของสถาบันการเงินที่ตนเองบริหารอยู่เป็นหลัก มากกว่าผลตอบแทนที่ตนเองจะได้รับ ฝ่ายบริหารต้องสร้างรายได้ และผลตอบแทน ขณะเดียวกันต้องพยายามควบคุมค่าใช้จ่าย เพื่อยังประโยชน์สูงสุดให้กับสถาบันฯ ปัญหาอาจจะเกิดขึ้น ได้ในกรณีที่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ นอกจากนี้ ในส่วนของโครงสร้างเงินทุนของบริษัท ยังเกี่ยวข้อง กับ ทฤษฎีการจัดหาเงินทุนตามลำดับชั้น (Pecking Order Theory) โดย Myer (1984) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องโครงสร้างเงินทุน โดยให้ความสำคัญในการจัดลำดับการจัดหาแหล่งเงินทุน โดยคำนึงถึงความไม่สมมาตรของข้อมูล หรือการกระจายของข้อมูลอย่างไม่เท่าเทียมกัน (Information Asymmetry) ฝ่ายบริหารหรือเจ้าของธุรกิจควรระมัดระวังความไม่เท่าเทียมของการเข้าถึงแหล่งข้อมูล การที่กิจการจะจัดหาเงินทุนหลักทรัพย์จากภายนอก กิจการต้องเผชิญปัญหาต้นทุนการเงินที่เกินกว่าแหล่งเงินทุนภายในจึงจะจัดหาเงินทุนหลักทรัพย์จากภายนอก ในกรณีที่เงินทุนภายในกิจการไม่เพียงพอผู้บริหารควรมีการเลือกแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมในการจัดหาเงินทุนจากภายนอกที่มีความปลอดภัยมากที่สุดก่อนการก่อหนี้ที่มีความเสี่ยง

การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของทางธุรกิจไม่ว่าจะเป็นบริษัททั่วไป หรือสถาบันการเงิน มักนิยมใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios) เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์ห้วงการเงิน เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการ ในการประเมินสภาพคล่อง ฐานะทางการเงิน อัตราส่วนโครงสร้างทางการเงิน และความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจ นอกจากนี้จะมีการวิเคราะห์ที่เทียบกับผลประกอบการของกิจการในอดีต ยังอาจเปรียบเทียบกับธุรกิจคู่แข่งในอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน หรือเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรมนั้นๆ ซึ่งการเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินของกิจการ เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้ม ประสิทธิภาพหรือทิศทางของผลการดำเนินงานของกิจการที่เปลี่ยนแปลงไป (กฤษฎา เสกตระกูล, 2556)

จากงานวิจัยในอดีตที่ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ในช่วงระยะเวลาที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 โดย ริญญภัทร์ กองพล, ศิลประภา ศรีวิโรจน์ และ นิมนวล วิเศษสรรพ (2566) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงในผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2564 รวม 3 ปี ผลการวิจัยพบว่า บริษัทส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในผลการดำเนินงานด้านความสามารถในการทำกำไร ลดลงในปี 2563 และเพิ่มขึ้นในปี 2564 แต่ขนาดการเปลี่ยนแปลงจะแตกต่างกันทุกกลุ่มอุตสาหกรรม และพบว่าในอัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี และมูลค่าของหลักทรัพย์ตามราคาตลาด มีการเพิ่มขึ้นจากปี 2563 อย่างชัดเจนในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สลิษา ภมรสติต และ ประจิด หาวัตร (2566) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการแพร่ระบาดของ Covid-19 ต่อผลประกอบการทางการเงินของธุรกิจโรงแรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยได้วิเคราะห์และเปรียบเทียบผลประกอบการทางการเงินของธุรกิจโรงแรม ในช่วงก่อนและหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส (Covid 19) ในปี พ.ศ. 2561 – 2564 (4 ปี) ใช้อัตราส่วนทางการเงินในการวิเคราะห์ข้อมูลผลประกอบการทางการเงิน ได้แก่ สภาพคล่อง ความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ T-Test เพื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนเฉลี่ยช่วงก่อนและหลังสถานการณ์การแพร่ระบาด พบว่า อัตราส่วนสภาพคล่อง ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่อัตราส่วนความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ อัตราความสามารถในการทำกำไร และอัตราความสามารถในการชำระหนี้ พบว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนดังกล่าวช่วงปกติสูงกว่าช่วงการเกิดโรคระบาดอย่างมีนัยสำคัญทุกอัตราส่วน แสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนระหว่าง 2 ช่วง ในทุกด้านยกเว้นอัตราส่วนสภาพคล่อง

จิตสุภา อ่านเปรื่อง (2563) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยตัวแปรอิสระ คืออัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ผลการวิจัยพบว่า อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ และอัตรากำไรสุทธิ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชื่นชิวัน วิมล และ ศิริขวัญ เจริญวิริยะกุล (2566) ได้ศึกษาผลกระทบของอัตราส่วนทางการเงินต่อราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ได้แก่ อัตรากำไรสุทธิ อัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น อัตรากระแสเงินสดสุทธิ อัตรากระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เก็บรวบรวมข้อมูลรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2555 ถึงไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2565 รวมระยะเวลา 43 ไตรมาส จำนวน 21 หลักทรัพย์ ใช้แบบจำลองสมการเศรษฐมิติค่ากำลังสองน้อยที่สุด ผลการวิจัยพบว่า อัตรากระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม อัตรากำไรสุทธิ อัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตรากระแสเงินสดสุทธิ อัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น สามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษณิศลา ส่งเจริญ (2564) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ใช้กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนี้ SET50 ในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2562 รวม 3 ปี ใช้อัตราส่วนทางการเงินประกอบด้วย 1) อัตรากำไรขั้นต้น 2) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน 3) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น 4) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ผลการวิจัยพบว่า 1) อัตรากำไรขั้นต้น 2) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน 3) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญ และ 4) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัท อย่างมีนัยสำคัญ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 หลังการเกิดเหตุการณ์โรคระบาดโคโรนาไวรัส 2019 (Covid-19) สภาพคล่องทางการเงิน, ความสามารถในการทำกำไร ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ และมูลค่าตลาดของหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินไทยมีความแตกต่างจากก่อนเกิดเหตุการณ์โรคระบาดโคโรนาไวรัส 2019 (Covid-19) ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงิน อัตราส่วนโครงสร้างทางการเงิน ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ และมูลค่าตลาดของหุ้น มีอิทธิพลต่ออัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร วัดจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) ของกลุ่มสถาบันการเงินไทย

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงิน อัตราส่วนโครงสร้างทางการเงิน ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ และมูลค่าตลาดของหุ้น มีอิทธิพลต่ออัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร วัดจากอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ของกลุ่มสถาบันการเงินไทย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันการเงินหลังการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 จึงได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย บทความ เอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ และรวบรวมข้อมูลแบบทฤษฎีภูมิ โดยเลือกสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand : SET) ที่มีข้อมูลรายปีในช่วงปี พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2565 รวมเป็นระยะเวลา 6 ปี จำนวน 68 บริษัท (373 ข้อมูลรายปี) มีรอบระยะเวลาการรายงานสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี และจะต้องเป็นหลักทรัพย์ที่มีข้อมูลทางการเงินครบถ้วน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินและข้อมูลทางการเงินจากฐานข้อมูล SETSMART

ตารางที่ 1 จำนวนรายชื่อสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลำดับ	กลุ่มธุรกิจการเงิน	จำนวนบริษัท	จำนวนปีบริษัท	ร้อยละ
1	ธนาคาร	11	66	18
2	เงินทุนและหลักทรัพย์	40	205 ^(a)	55
3	ประกันภัยและประกันชีวิต	17	102	27
รวม		68	373	100

^(a) จำนวนบริษัทขาดไป 35 จำนวนปีบริษัท เนื่องจากบางบริษัทไม่ได้ถูกเปิดเผยในระบบ Set Smart

ที่มา : รวบรวม โดยนักวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการดำเนินงาน ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน โดยสถิติเชิงพรรณนาที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ T-Test การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ตามตัวแบบการศึกษา ดังนี้

$$ROA_{it} = \beta_0 + \beta_1 CFOTL_{it} + \beta_2 CFOTA_{it} + \beta_3 CFOTI_{it} + \beta_4 DE_{it} + \beta_5 LA_{it} + \beta_6 TAT_{it} + \beta_7 EPS_{it} + \beta_8 PE_{it} + \beta_9 CV19 + \beta_{10} IND1 + \epsilon_{it} \dots \dots \dots [1]$$

$$ROE_{it} = \beta_0 + \beta_1 CFOTL_{it} + \beta_2 CFOTA_{it} + \beta_3 CFOTI_{it} + \beta_4 DE_{it} + \beta_5 LA_{it} + \beta_6 TAT_{it} + \beta_7 EPS_{it} + \beta_8 PE_{it} + \beta_9 CV19 + \beta_{10} IND1 + \epsilon_{it} \dots \dots \dots [2]$$

โดยที่

$CFOTL_{it}$ คือ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม
ของบริษัท i ณ เวลา t

$CFOTA_{it}$ คือ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม
ของบริษัท i ณ เวลา t

$CFOTL_{it}$ คือ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม
ของบริษัท i ณ เวลา t

DE_{it} คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท i ณ เวลา t

LA_{it} คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ เวลา t

GPM_{it} คือ อัตรากำไรขั้นต้นของบริษัท i ณ เวลา t

NPM_{it} คือ อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิของบริษัท i ณ เวลา t

TAT_{it} คือ อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ เวลา t

EPS_{it} คือ กำไรต่อหุ้นของบริษัท i ณ เวลา t

PE_{it} คือ ราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิของบริษัท i ณ เวลา t

ROA_{it} คือ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ เวลา t

ROE_{it} คือ อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท i ณ เวลา t

$CV19$ คือ สถานการณ์โควิด-19 โดยปีก่อนสถานการณ์โควิด-19 ปี 2560-2562 มีค่า = 0
และหลังสถานการณ์โควิด-19 ปี 2563-2565 มีค่า = 1

$IND1$ คือ หมวดธุรกิจสถาบันการเงิน โดยแทนค่า 1 คือ บริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ 2 คือ
บริษัทประกันภัยและประกันชีวิต และ 3 คือ ธนาคาร

\mathcal{E}_{it} คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

ผลการวิจัย

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Means) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของสถาบันการเงิน จำนวน 68 บริษัท จากการวิเคราะห์ ข้อมูลพบว่า สภาพคล่องทางการเงิน ซึ่งพิจารณาจากอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ต่อหนี้สินรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.022% แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีกระแสเงินสดจาก กิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวมติดลบสูงถึง 11.960% อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรม

ดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.009% แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นสูงถึง 0.620% และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.114% แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวมติดลบสูงถึง 40.670% การวิเคราะห์อัตราส่วนโครงสร้างทางการเงิน ซึ่งพิจารณาจากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.119 เท่า แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นสูงถึง 17.510 เท่า และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.641 เท่า แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นสูงถึง 0.970 เท่า การวิเคราะห์อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ซึ่งพิจารณาจากอัตรากำไรขั้นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.758% แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีกำไรขั้นต้นเพิ่มขึ้นสูงถึง 30.370% อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.151% แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีผลตอบแทนจากกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นสูงถึง 37.390% อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.735% แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นสูงถึง 27.140% และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.048% แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นสูงถึง 31.990% การวิเคราะห์อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ ซึ่งพิจารณาจากอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.487 เท่า แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นสูงถึง 30.560 เท่า และการวิเคราะห์อัตราส่วนมูลค่าทางการตลาด ซึ่งพิจารณาจาก กำไรสุทธิต่อหุ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.664 บาทต่อหุ้น แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีกำไรสุทธิต่อหุ้นเพิ่มขึ้นสูงถึง 70.440 บาทต่อหุ้น และอัตราส่วนราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.467 เท่า แสดงให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นสูงถึง 41.467 เท่า (ดูตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร	Minimum	Maximum	Mean	Std. Dev.
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (%)	-11.960	2.230	-0.022	0.710
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม (%)	-0.560	0.620	0.009	0.116
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม (%)	-40.670	10.930	-0.114	2.334
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	0.020	17.510	3.119	2.714

ตัวแปร	Minimum	Maximum	Mean	Std. Dev.
อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.010	0.970	0.641	0.212
อัตรากำไรขั้นต้น (%)	-12.270	30.370	19.758	9.181
อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ (%)	-7.020	37.390	16.151	9.604
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (%)	-40.040	27.140	4.735	5.948
อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (%)	-27.170	31.990	9.048	9.194
อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.010	30.560	0.487	2.302
กำไรต่อหุ้น (บาท/หุ้น)	-23.770	70.440	2.664	5.915
ราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิ (เท่า)	-8.260	41.820	14.467	8.865

ที่มา: ประมวลและรวบรวมโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ T-Test ระหว่างกลุ่มสถาบันการเงินในช่วงก่อนและหลังสถานการณ์โควิด-19 ในอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) พบว่า ค่า Mean ก่อนสถานการณ์ (5.291) มีความแตกต่างจากช่วงหลังสถานการณ์ (4.233) จากการวิเคราะห์ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 90% ($T > t = 0.0861$) เพียงอัตราส่วนเดียว นอกจากนั้นพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ดูตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ T-Test ของอัตราส่วน ในช่วงก่อนและหลัง Covid-19

สถาบันการเงิน		Mean (Std. Dev.)											
		CFO TL	CFO TA	CFO TI	DE	LA	GPM	NPM	ROA	ROE	TAT	EPS	PE
ก่อน Covid-19	177	-0.06	0.01	-0.21	3.00	0.63	20.06	16.59	5.29	8.99	0.35	2.93	14.92
		(0.95)	(0.13)	(3.30)	(2.78)	(0.21)	(9.36)	(9.70)	(5.57)	(9.96)	(1.37)	(6.86)	(9.37)
หลัง Covid-19	196	0.01	0.01	-0.03	3.22	0.65	19.48	15.75	4.23	9.10	0.61	2.42	14.06
		(0.37)	(0.11)	(0.76)	(2.66)	(0.21)	(9.03)	(9.52)	(6.24)	(8.47)	(2.89)	(4.91)	(8.39)
รวม	373	-0.02	0.01	-0.11	3.12	0.64	19.76	16.15	4.74	9.05	0.49	2.66	14.47
		(0.71)	(0.12)	(2.33)	(2.71)	(0.21)	(9.18)	(9.60)	(5.95)	(9.19)	(2.30)	(5.92)	(8.87)
(T > t)		0.37	0.53	0.45	0.44	0.35	0.54	0.40	0.09*	0.91	0.27	0.40	0.35

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ * 0.10

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาพบว่าตัวแปรทั้งหมด 12 ตัว เมื่อพิจารณาเป็นคู่ คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดคือ CFOTL กับ CFOTI โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.911 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด คือ CFOTA กับ NPM โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ -0.240 และมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับคู่อัตราส่วนที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากกว่า 0.8 คือ CFOTL กับ CFOTI (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.911) และ DE กับ LA (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.842) ถือว่ามีความสัมพันธ์กันสูง อาจมีปัญหา Multicollinearity อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์ Variance Inflation Factors (VIF) แล้วพบว่าไม่มีอัตราส่วนใดที่มีค่า Variance Inflation Factors (VIF) สูงกว่า 10.00 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการศึกษานี้ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน และเป็นอิสระต่อกันทุกตัวแปร (ดูตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

ตัวแปร	CFOTL	CFOTA	CFOTI	DE	LA	GPM	NPM	TAT	EPS	PE	ROA	VIF
CFOTA	0.595*	1.000										1.74
CFOTI	0.911*	0.516*	1.000									6.17
DE	0.061	0.035	0.081	1.000								3.78
LA	0.155*	0.008	0.155*	0.842*	1.000							3.74
GPM	-0.035	-0.138*	-0.028	0.036	-0.017	1.000						
NPM	-0.057	-0.240*	-0.063	-0.023	-0.015	0.527*	1.000					
TAT	0.024	0.029	0.011	-0.108*	-0.093	-0.132*	-0.204*	1.000				1.04
EPS	0.022	-0.031	0.039	0.255*	0.216*	-0.021	0.114*	-0.053	1.000			1.08
PE	-0.044	-0.216*	-0.111*	-0.205*	-0.122*	-0.045	0.002	0.145*	-0.111*	1.000		1.18
ROA	0.126*	0.031	0.011	-0.205*	-0.150*	0.202*	0.313*	-0.038	0.149*	0.296*	1.000	
ROE	0.048	-0.087	-0.001	0.067	0.150*	0.264*	0.454	-0.082	0.184*	0.191*	0.609*	

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ * 0.05

การวิเคราะห์การถดถอยแบบพาด (Panel Data Regression)

ในการวิเคราะห์การถดถอยแบบพาด เป็นการประมาณสมการโดยวิธี Hausman's Specification Test เพื่อเปรียบเทียบว่าควรเลือกใช้การประมาณค่าแบบ Fixed Effect Model (FEM) หรือ Random Effect Model (REM)

สำหรับตัวแปรอิสระ GPM กับ NPM ไม่ได้อยู่ในสมการถดถอยเนื่องจาก ตัวแปรดังกล่าว อยู่ในหมวดเดียวกันกับตัวแปรตาม ROA กับ ROE ที่เป็นอัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร

ตารางที่ 5 สรุปผลการพิจารณาเลือกใช้สมการถดถอย

Variables	ROA			ROE		
	OLS	FEM	REM	OLS	FEM	REM
CFOTL	5.149***	5.030***	5.135***	3.482**	3.331*	3.482**
CFOTA	0.080	-1.781	-0.093	-6.773	-9.669*	-6.773
CFOTI	-1.287***	-1.172***	-1.276***	-0.831*	-0.634	-0.831*
DE	-0.402**	-0.270	-0.385**	-0.524	-0.375	-0.524
LA	-1.019	-3.770	-1.310	10.662**	6.314	10.662***
TAT	-0.239**	-0.138	-0.230*	-0.377*	-0.081	-0.377*
EPS	0.233***	0.243***	0.234***	0.296***	0.309***	0.296***
PE	0.176***	0.173***	0.176***	0.201***	0.212***	0.201***
CV19	-0.714	-0.493	-0.698	0.454	0.846	0.454
IND1	0.181		0.172	1.277**		1.277**
R2	0.237			0.138		
Adjusted R2	0.216			0.114		
R-squared Within		0.250	0.245		0.116	0.105
R-squared Between		0.136	0.171		0.066	0.229
R-squared Overall		0.231	0.237		0.114	0.138
Hausman	Prob > chi2 = 0.170 REM is optimal			Prob > chi2 = 0.017 FEM is optimal		

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ * 0.10 ** 0.05 *** 0.01

จากตารางที่ 5 การพิจารณาเลือกใช้สมการถดถอยสำหรับ Model อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) เมื่อพิจารณาจาก Hausman Test แล้ว พบว่า มีค่า Probability > Chi-Square Statistics ที่ 0.170 ซึ่งมากกว่า 0.05 จึงเลือกใช้ Random Effect Model โดยตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ CFOTL (ค่าสัมประสิทธิ์ 5.135 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01), CFOTI (ค่าสัมประสิทธิ์ -1.276 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01), DE (ค่าสัมประสิทธิ์ -0.385 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05), TAT (ค่าสัมประสิทธิ์ -0.230 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10), EPS (ค่าสัมประสิทธิ์ 0.234 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01), และ PE (ค่าสัมประสิทธิ์ 0.176 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01) มีค่า R-squared Within เท่ากับ 24.5% R-squared Between เท่ากับ 17.1% และ R-squared Overall เท่ากับ 23.7%

สำหรับ Model อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) เมื่อพิจารณาจาก Hausman Test แล้ว พบว่า มีค่า Probability > Chi-Square Statistics ที่ 0.017 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงเลือกใช้ Fixed Effect Model โดยตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ CFOTL (ค่าสัมประสิทธิ์ 3.331 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10), CFOTA (ค่าสัมประสิทธิ์ -9.669 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10), EPS (ค่าสัมประสิทธิ์ 0.309 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01) และ PE (ค่าสัมประสิทธิ์ 0.212 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01) มีค่า R-squared Within เท่ากับ 11.6% R-squared Between เท่ากับ 6.6% และ R-squared Overall เท่ากับ 11.4%

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ในช่วงก่อนและหลังของการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 มีการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันการเงินไทย ในอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศลิษา ภมรสถิต และ ประจิต หาวัตร (2566) พบว่า อัตราส่วนความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ อัตราความสามารถในการทำกำไร และอัตราความสามารถในการชำระหนี้ พบว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนช่วงปกติสูงกว่าช่วงโรคระบาด Covid-19 แสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ริญญภัทร์ กองพล, ศิลประภา ศรีวิโรจน์ และ นิ่มนวล วิเศษสรรพ (2566) ที่บริษัทส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในผลการดำเนินงานด้านความสามารถในการทำกำไร ลดลงในปี 2563 และเพิ่มขึ้นในปี 2564 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม กำไรต่อหุ้น ราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิ และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อรายได้รวม อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ส่วนตัวแปรตาม อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม กำไรต่อหุ้น ราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิ และมีความสัมพันธ์เชิงลบ คือ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตสุภา อานเป็รื่อง (2563) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษณิศา ส่งเจริญ (2564) พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญ และ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยศึกษาการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันการเงินไทย หลังการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 เปรียบเทียบระหว่างก่อน และหลังการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2565 ในการทดสอบสมมติฐานทางสถิติโดย T-Test พบว่าในสถาบันการเงินไทย มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19 มากกว่าช่วงหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 1 โดยพบว่า การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร ในอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยมีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นตัวแปรตาม อัตราส่วนที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น คือ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม กำไรต่อหุ้น และราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 2 และสมมติฐานการวิจัยที่ 3 โดยพบว่า อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงิน ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ และ มูลค่าตลาดของหุ้น เป็นอัตราส่วนที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มสถาบันการเงินไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยที่ได้ทราบถึงผลกระทบการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานของอัตราส่วนทางการเงินในช่วงก่อนและหลังการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 เป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนสามารถนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ไปใช้ในการพยากรณ์ความเป็นไปได้ที่จะเกิดความล้มเหลวทางการเงินเพื่อประกอบการตัดสินใจการลงทุนภายใต้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ไม่ปกติในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น

นอกจากนี้ ฝ่ายบริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการกิจการในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับวิกฤติเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้น มีการวางแผน และการตัดสินใจอย่างเหมาะสมในการดำเนินของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสถาบันการเงิน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกอุตสาหกรรมที่ใช้ในการศึกษาเพียงหนึ่งกลุ่มเท่านั้น คือ กลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน ซึ่งไม่พบการเปลี่ยนแปลงในช่วงก่อนและหลังการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 ทำให้เห็นว่า ตัวแปรอัตราส่วนทางการเงินที่เลือกใช้อาจยังไม่ครอบคลุม จึงควรศึกษาเลือกใช้อัตราส่วนทางการเงินเพิ่มเติม รวมทั้งระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งต่อไปอาจขยายขอบเขตการศึกษาออกไป เช่น ทำการศึกษาเป็นรายไตรมาส ซึ่งอาจทำให้ผลการศึกษามีความชัดเจนยิ่งขึ้น และควรมีการขยายตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาถึงอัตราส่วนทางการเงินด้านอื่นๆ เพิ่มเติม

REFERENCES

- Anpruang, J. (2020). *The Relationship Between Profitability Ratios and Stock Returns of the Listed Companies in Stock Exchange of the Listed Companies in Stock Exchange of Thailand: Technology Group* (Master's thesis). Sripatum University, Chonburi. Retrieved from <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/8016>
- Bank of Thailand. (2023). *Covid 19 crisis*. Retrieved from <https://www.bot.or.th/th/our-roles/special-measures/covid-19.html>
- Bhamornsathit, S., & Prachit, H. (2023). The Impact of COVID-19 Pandemic on Financial Performance of the Hotel Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand. *Kasam Bundit Journal*, 24(1), 65-78. Retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jkbu/article/view/264703>.
- Cheamuangphan, A. (2000). Crisis of Thai Financial Institutions from Past to Present. *Journal of Economics, Chiang Mai University*, 4(1), 23-35. Retrieved from <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CMJE/article/view/99998>
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs, and ownership structure. *American Journal of Industrial and Business Management*, 5(5), 163-231.
- Kongpon, R., Sriviroj, S., & Visedsun, N. (2023). The Performance of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand Various Industry Groups during the Period of the COVID 2019 Pandemic. *Business Administration and Economics Review*, 19(2), 87-109. Retrieved from <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/bae/article/view/368>

- Myers, S. C. (1984). The Capital Structure Puzzle. *Journal of finance*, 39(3), 575-592.
- Sektrakul, K. (2013). *Financial Statement Analysis*. Retrieved from https://weblink.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1472551305959.pdf
- Songjarean, P. (2021). The Relationship between financial ratios and return on assets of listed companies in the Stock Exchange of Thailand. *Rajapark Journal*, 15(38), 30-41. Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/view/248084>
- The Stock Exchange of Thailand. (2015). *Fundamental Analysis*. Retrieved from https://portal.set.or.th/education/th/begin/stock_content04.pdf
- Vimol, C., & Jaroenwariyakul, S. (2023). *The Impacts of Financial Ratio on The Stock Prices in Communication Technology Sector in Stock Exchange of Thailand* (Master's thesis). Sripatum University, Chonburi. Retrieved from <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/PMR/article/view/2703>
- Wanitsooksombut, W. (2005). *Efficiency measurement of commercial banks listed on the Stock Exchange of Thailand under mergers and acquisitions* (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok. Retrieved from https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/CU.the.2005.1411